

„NAŠ GLAS“ izide vsakega prvega, in petnajstega v mesecu. Maročnina za celo leto Din 40.—, za pol leta Din 20.—, za četrt leta Din 10.—. — Za inozemstvo je dodati poštino. — Oglasi po ceniku. —

NAŠ GLAS

Uredništvo: Ljubljana, Frančiškanska ulica 6/I. Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Upravništvo: Ljubljana, Frančiškanska ulica št. 6. Račun poštne hranilnice v Ljubljani štev. 11.467.

List za državne nameščence in upokoјence

Upokoјenci čakajo

Že iz uradniških glasil in drugih listov, zlasti dnevnikov, je bilo po objavi zadnje odločbe o delnem zvišanju prejemkov aktivnim drž. uslužbencem videti, kako globoko razočaranje se je polastilo vseh drž. upokoјencev, ki so ostali ob tem zvišanju ob strani. Že iz teh redkobesednih in zastrtih poročil je bilo videti, kako porazno je delovalo na upokoјence dejstvo, da so bili pri vrnitvi doklad pre-zrti. Ta grenki občutek je bil tem neprijetnejši, ker so že takó dolgo in tako trdno pričakovali izboljšanje svojega stanja in zaupali ponovnim obljubam, ki so jih prejela številna odposlanstva njihovih stanovskih društev od najbolj poklicanih činiteljev. Upokoјenci skratka niso mogli razumeti, kakor še danes ne razumejo, kje naj bi bil vzrok, da tudi oni niso bili deležni tega že tako malenkostnega izboljšanja. Zlasti jim je neumljivo, kako je prišlo do tega, da so jim bili v oktobru 1935 hkrati z aktivnimi to variši prejemki tako občutno znižani, zdaj pa niso doživeli vsaj enakega izboljšanja, čeprav so ga potrebni najmanj toliko, kakor aktivni tovariši. Tudi uradna razlaga, ki je bila objavljena ob zvišanju, jim ni mogla dati zaželenega pojasnila.

Ob objavljenju odločbe o zvišanju doklad so prinesli listi tudi posebno izjavo vlade o nagibih, ki so jo vodili pri izdani te odločbe. Po tem pojasnilu je začelo v jeseni leta 1935 naše državno gospodarstvo v hudo krizo, katero je bilo mogoče ozdraviti zgolj z znižanjem prejemkov državnih aktivnih in upokoјenih uslužbencev. Vladni komuniké sam prizna, da je bila to huda žrtev, toda neobhodno potrebna za ozdravljenje državnih financ. Ali se ne bi bila mogla najti kaka druga rešitev iz tedanje krize, poročilo ne navaja, pač pa dodaja, da tudi zdaj stanje državne blagajne še ni tako, da bi bil mogoč popoln in vsestranski regres, to je povrnitev vsega tega, kar se je pred dvema letoma drž. uslužbenstvu odvzelo. Državne blagajne so sicer prejele dosti denarja, mnogo več kot je bilo v proračunu predvideno, toda ves ta denar je že določen za druge potrebe, ki morajo imeti po izjavi komunikéja vselej prednost pred vsemi drugimi. Zato je za zdaj mogla vlada deloma vrniti odtegljaje samó aktivnim uslužbencem. Doklad za žene prav zaradi teh blagajniških razlogov to pot še ni bilo mogoče priznati. Iz istega razloga pa tudi na zvišanje oz. vrnitev nekdanjih doklad upokoјencem ni bilo mogoče misliti. — Ob koncu navaja komuniké, da bodo zdaj z višjimi prejemki aktivni uslužbenci laže in hitreje mogli vračati posojila, ki so jih morali najeti v dobi, ko zaradi tako zelo reduciranih prejemkov niso mogli preživljati se z njimi.

Iz navedenega vladnega pojasnila sledi torej predvsem to, da se vlada zaveda, da je bilo do 1. novembra gmotno stanje aktivnih uslužbencev izredno hudo in kar neznosno in da je bila vsaj ta skromna odpomoč absolutno potrebna. Toda prav tako jasno je videti tudi iz istega poročila, da za zdaj na kakšno obširnejše in večje izboljšanje ni mogoče računati, čeprav so se drž. dohodki nepričakovano dvignili. Moremo torej pričakovati, da bo moglo priti do ponovnega zvišanja šele tedaj, ko bodo pokrite vse tiste potrebe, ki jim je treba vselej dajati prednost in za katere se je ta nepričakovani presežek državnih dohodkov že namenil in uporabil.

Z zadnjo redukcijo leta 1935. je državna blagajna prihranila na leto

380 milijonov dinarjev. Prav toliko so državni uslužbenci in upokoјenci izgubili. Sedanje delno zvišanje oz. delna vrnitev doklad znaša 240 milijonov dinarjev na leto. Da bi se mogli vrniti tudi upokoјencem njihovi prejemki iz leta 1935. in aktivnim v celoti njihove doklade, bi bilo treba še 140 milijonov dinarjev. Teh pa po komunikéju ni na razpolago. Pri našem drž. proračunu in spricho naglega naraščanja drž. dohodkov, ki je posledica izboljšanja gospodarske konjunktore, povečanega izvoza, padanja nezaposlenosti, zvišanja cen poljedelskim pridelkom itd., bi mislili, da ta vsota ne bo nedosegljiva.

Gotovo je, da bo vsak državljan priznal, da so povsod neke državne potrebe, ki jih je treba nepogojno vselej prvenstveno pokriti. Vsakdo bo tudi priznal, da so potrebne za to žrtve, toda prav tako se bo tudi vprašal, ali naj ta bremena nosijo vselej drugi vrelci? Ali ni mogoče na noben drug način nikjer drugod dobiti sredstev, ki so potrebna, da se doseže v državnem proračunu ravnotežje? Prepričani smo, da so še druga sredstva, drugi izvori, druge možnosti. Tam, kjer gre prav za življenje, kjer so eksistenčni pogoji skrčeni že na skrajni minimum, tam ni moči še kaj vzeti,

Draginjski razredi

Izvajanja tega članka, ki ga prenašamo iz ljubljanskega »Učiteljskega tovariša«, veljajo prav za vse državne uslužbence, ki žive na deželi. Zato bodo tudi zanimiva za vse, brez razlike stroke.

»Praksa je pokazala, da je grupacija uradniških plač po draginjskih razredih krivična. Kakor je znano, spadajo ban. mesta v I. drag. razred, sreska mesta v II. in vsi ostali kraji v III. drag. razred. V višjem draginjskem razredu je doklada za 100 din večja, t. j. v II. za 100 din, v I. za 200 din od III. drag. razreda. Zakonodavec je računal, da je življenje v mestu relativno dražje in je zato zvišal plačo. Pri podrobni analizi vseh činiteljev pa dobimo docela drugo sliko.

Prvič. Že ponovno je bilo pisano, da so deželni pridelki na mestnem trgu enako dragi, večkrat še cenejši kot na deželi. Znan mi je primer, da je hotel imeti kmet v okolici Maribora (15 km) za krompir, ki ga je ponujal nekemu učitelju, 50 % več kakor je bila dnevna cena na trgu. Omenjeni učitelj je kupil krompir od trgovca, t. j. skozi druge roke, in ga je dobil ceneje, kakor če bi ga kupil neposredno od producenta-kmeta. Ako omilimo ta primer, pa še vedno drži trditev, da hoče kmet za svoje pridelke na vasi isto ceno, kakor je v mestu na trgu. Naj navedem še dva primera. Kupoval sem hruške od nekega kočarja. Računal mi jih je po najvišji ceni na mariborskem trgu ter se izgovarjal nanj. Ko jih nisem hotel vzeti po ponujeni ceni, mi je rekel, da jih bo pač nesel v Maribor (45 km!). Od nekega drugega kmeta sem kupoval jabolka. Jaz sem jih moral plačati 25 p dražje kakor je bila dnevna cena. Trdil je, da mora z vožnjo tudi nekaj zaslužiti in da jaz nisem »handlar«. (Sadnim trgovcem mora namreč pripeljati jabolka v kraj,

ne da bi s tem spravili v nevarnost obstanek tisočev družin, hkrati pa ogrozili poštenost, rednost in točnost državne uprave same. Če državni proračun ni izravnin in so izdatki večji od dohodkov, ga je mogoče spraviti v ravnotežje tudi s povišanjem dohodkov, ne le z znižavanjem izdatkov. Da bi se sredstva, potrebna za varovanje življenjskega obstanka drž. nameščencev in upokoјencev, mogla najti iz novih virov, ne da bi bili vnovič obremenjeni in udarjeni delovni sloji, o tem ni treba razpravljati.

Spricho dejanskega stanja nam ostane iz vladnega komunikéja kot edina svetla točka poudarek, ki je na besedah: za zdaj. Upamo in trdno pričakujemo, da bo kar najprej prišel čas, da bo mogoče dopolniti to prvo odločbo in vrniti drž. uslužbenstvu v celoti vse odvzete prejemke. Ne le to: da bo mogoče aktivnim in upokoјenim za toliko zvišati prejemke, da jim bo obstanek tudi pri naraščajoči draginji vsaj kolikor toliko zavarovan, da se bodo mogli v miru posvetiti opravljanju svojih dolžnosti. Upokoјencem, ki so pustili vse svoje sile v državni službi in pretrpeli že kot aktivni uslužbenci dovolj revščine in gorjaja, je pa treba vsaj ob koncu življenja omogočiti stanju primerno preživljanje. Zlasti ti naši upokoјeni tovariši težko čakajo na drugo etapo zvišanja, ker pričakujejo od nje vsaj vrnitev tistega, kar so pred dvema letoma izgubili. Še bolj potrebna bi pa bila temeljita revizija vseh pokojnin in primerno zvišanje teh do višine, ki bo zadoščala za dostojno življenje.

katerega določi, ne da bi za vožnjo kaj dobil!) Po njegovem mnenju mora pre-kupčevalec zaslužiti, če pa kdo kupi zase, pa lahko dražje plača. Če vprašamo kmeta, zakaj moramo mi plačati dražje, oziroma zakaj se moramo ozirati na ceno na trgu, ko mora vendar v mestu plačati mitnino in izgubi z vožnjo mnogo časa, dobimo sterotipen odgovor, »da imajo gospod lepo plačo, da imajo gvišno 1000 din«. Vse take in slične manipulacije odpadejo v mestu. Tam je dnevna cena in po tej kupčujejo meščani, s pripombo, da dnevno ceno ne dela nekaj kmetov, temveč konkurenčni trg. Na deželi treba deželne pridelke, ki so zaradi elementarnih nezgod uničeni, plačati 100 % dražje. Pri nas je letos krompir zaradi velikega vpliva vlage (ilovica!) za 200 do 300 % dražji od lani (45 p = din 1,50 do 1,75). Na trgu je od din 0,75 do 1,50.

Drugič. Mleko. Pravijo, da je mleko na deželi cenejše. Pogledjmo! Na deželi stane din 1,50, za isto ceno ga dobite v mestu, in vam ga še prinesejo na dom. Mleko je v mestu tudi pod kontrolno, na deželi ga morate kontrolirati sami — če morete in znate. V nekem kraju sem plačeval zanj 2 din, kljub temu, da je bil kraj oddaljen 30 km od železnice. — In tako lahko greva, prijatelj, od pridelka do pridelka in malokateri je cenejši od istega na mestnem trgu, mnogo jih je celo dražjih.

Tretjič. Človek bi mislil, da bodo na deželi vsaj deželni pridelki cenejši kakor v mestu. Prepričali ste se, da ni tako. O industrijskih izdelkih pa naj navedem le nekaj primerov, da boste videli, v kako zavirljivem stališču smo na deželi. Našel bom nekaj predmetov:

Vse vrste moke povprečno 50 p več, t. j. 15 %. Sladkor I din več, t. j. 5—7 %. Kava 4—6 din več, t. j. 10 % in tako dalje.

Kupoval sem žično mrežo, za katero sem plačal 6 din več, t. j. 35 %, za neki drug predmet pa celo 33 din več, t. j. 63 %.

Četrtič. O manufakturi mi menda ni treba pisati. Kakšno blago in po kakki ceni ga dobimo, vedo vsi, ki so bili kdaj na deželi!

Petič. Ostane samo še stanovanje. To je v mestu dražje. Toda zakaj? Zato, ker so mestna stanovanja — če so draga — higienična in relativno zdrava in dobra. Kakšna so na deželi? Tam »stanovanja« sploh ne dobite, temveč kvečjemu sobo, kuhinjo pa si morate deliti z gospodarjem. Jasno, da ne more gospodar za tako »stanovanje« zahtevati 300 din. In vendar stanje na deželi 150 din. Vem za primer, kjer plačuje nekdo za 1 sobo, katero je gospodar oddelil s špansko steno, da je dobil še kuhinjo, reči in piši 300 dinarjev! Drug primer! Tovariš na vasi plača za 1 sobo, ki meri 6,5 m² — 120 din!, v sreskem mestu pa za dvo-sobno stanovanje s kuhinjo in pritliklinami 200 din! Stanovanja na deželi so grobokopi učit. zdravja; vlažne, neprezračene, z malimi zamreženimi okni opremljene luknje, kjer domujejo vlaga, tema in bolezen. Le čitajte kako umirajo učitelji, čeprav imajo »pol leta počitnice«!

Kako pa je s hrano? Na deželi jo plačuje učitelj od 12 do 15 din. Tovariš v 30 km oddaljeni vasi plača 15 din in je: mleko, svinjsko meso, zelje, solato in mleko! Takih primerov lahko navedem še več! V mestu stane hrana v menzah 8—12 din in abonent ima še izbiro. Tako plača učitelj od 800 din plače 400—450 din za hrano, t. j. 50 % plače, v mestu pa od 900 oz. 1000 din 300—400 din, t. j. 30 %.

Povprečno lahko trdim, da je življenje na deželi prav tako drago kakor v mestu včasih še dražje. Zato bi bilo potrebno, da bi se uradnikom na deželi dali isti prejemki, kakor tovarišem v mestu, prav posebno še v Sloveniji, ki je najdražja banovina v državi. Posebno pa bi se morala posvečati pažnja letoviškim krajem, kjer je včasih življenje dražje kakor v mestih in vendar spadajo v III. draginjski razred. Uradniki v takih krajih morajo plačevati vse po cenah, ki jih plačujejo bogati letoviščarji. Problem par excellence! Ja...»

Kaj pišejo o povišanju

O zadnjem povišanju oz. o vrnitvi doklad aktivnim uslužbencem so uradniški listi v naši državi mnogo pisali. Gotovo bo zanimalo naše bralce, kaj mislijo o tem zvišanju državni uslužbenci po drugih krajih države. Zato v naslednjem objavimo nekaj izvlečkov iz teh člankov, ki so izšli v raznih naših strokovnih listih.

Glasilo upokoјencev v Somboru, »Naša Reč« je objavilo uvodnik pod naslovom »Raočarani smo«, kjer piše med drugim: »Ali je res velika nujnost zahtevala, da so bili leta 1935. znižani aktivni in pokojninski prejemki za 380 milijonov, in je res danes tako nujno, da so od teh 380 milijonov mogli vrniti samo 240 milijonov in to samo aktivnim uradnikom! Komuniké ni niti poskusil, da nas prepriča o ti nujnosti.

O neutemeljenosti te nujnosti so nas prepričale razne objave o presežkih proračunskih dohodkov za prvih 8 mesecev tega leta. Ta presežek je dosegel do konca avgusta 548,8 milijona dinarjev. V isti dobi so se dohodki drž. železnice zvišali za 48,5 milijona dinarjev. In ko je samo za prvih osem

mesecev presežek prekoračil 594 milijonov dinarjev in ko se po tem more utemeljeno pričakovati, da bo ta presežek do konca leta dosegel milijardo, ali moremo biti še prepričani o najni potrebnosti? Ali se v tako sijajnem finančnem položaju ni mogel dati povšek tudi upokojencem, kot se je dal aktivnim?

Prepričani smo, da bi se s temi presežki in prihranki, torej brez kakih novih davčnih izvorov ali novih bremen, prav lahko pokrila malenkost 100 do 120 milijonov dinarjev, ki bi bila potrebna za vrnitev naših starih pokojninskih prejemkov. Da, malenkost, ker je v državnem proračunu od 10 do 12 milijard znesek 100 do 120 milijonov malenkost.

Zagrebski »Naš Glas« je poročal med drugim: »Če že pri tem zvišanju niso upoštevali — po našem naziranju popolnoma neupravičeno — najvišjih kategorij drž. uslužbencev, ne razumemo, kako so mogli preiti naše tovariše upokojence, med katerimi jih je mnogo z neznatnimi, naravnost revnimi prejemki, ki so pogostoma nižji od najnižjih aktivitetnih prejemkov. Ti ljudje, najrevnejši med revnimi, dan za dnem kličejo na pomoč, ker jih preganja huda stiska, ki jo izzivajo bolezn, oslabeleost in revščina vsake vrste. Mogli bi iz lastnega poznanja navesti neštevilne primere hudega položaja upokojencev, njihovih vdov in sirot, ki ga je povzročilo ravno pomanjkanje najpotrebnejših sredstev za življenje in kjer bi bila hitra pomoč naravnost nujno človečansko delo. Apeliramo zato na odločujoče, naj najdejo še nekje potrebne kredite za zvišanje prejemkov drž. upokojencem.

— Mi smo na tem mestu nekoč že navedli, da bi mogli predložiti konkretno način in izvore za dohodke, s katerimi bi se primerno ali vsaj najnujnejše uredile uradniške plače brez sleherne nove obremenitve drž. blagajne. Danes ne moremo o tem govoriti in nam ne ostane nič drugega, kakor da to reč prihranimo za srečnejšo bodočnost.

Beograjski »Glasnik železnice in brodarstva« piše: Glavni povod za delno povrnitev doklad je bilo naše naglaševanje, da smo zaradi porasta cen življenjskim potrebščinam zašli v tak položaj, ki bo imel porazne posledice za

socialno in moralno stanje osebja. Ugotovljeno in dokazano je, da je poskočil indeks cen od leta 1935. do danes za 23 %, in ker sedanje povišanje prejemkov ni tako izdatno, sledi, da nam je tudi za naprej določena pot životarjenja. — Zaradi nizkih plač se je večina izmed nas morala v zadnjih šestih letih zadolževati in pri velikem številu železničarjev je bila že zdavnaj dosežena stopnja prezadolženosti. Ker pa sedanje povečanje prejemkov ni zadostno niti za pokritje večjih izdatkov v našem gospodinjstvu zaradi porasta draginje, sledi, da nam ne bo tudi v bodoče omogočeno poravnati naše stare obveze, ampak bomo primorani še nadalje najemati posojila (če jih bomo sploh še dobili). Ni odveč, če tudi tukaj ponovno naglasimo, da smo imeli eksistenčnemu minimumu primerne prejemke le od julija do oktobra 1931. Od tedaj dalje so se nam plače stopnjema zniževale in skupno z redukcijo plač leta 1935. so se nam prejemki znižali za 20 do 38 %.

Zagrebsko glasilo ondodne poštarske zadruga »Poštarski zadrugar«, je objavilo članek, iz katerega posnemamo po »Jugoslovanski P. T. T.« nekaj odstavkov: »Kaj naj rečemo o državnih upokojencih? Le-ti niso dobili niti te drobtine, nanje so pozabili. Vendar, ko so se leta 1935. zniževali prejemki drž. uslužbencem, takrat so — in še kako — mislili nanje. Ni razumljivo, kaj je odločujoče vodilo pri ti odločitvi, ki je nasprotna vsem izjavam, ki so jih ti večkrat podali odposlanecem upokojeniških društev. Ali upokojenci ne tvorijo tudi kadra drž. uslužbencev? — Če še upoštevamo dejstvo, da je veliko število upokojencev, ki nimajo polnih službenih let, ki prejmejo po 50, 60 do 70 % aktivitetnih prejemkov, se more šele videti, kako revno in žalostno je njihovo stanje, če se niti ne spomnimo ubogih staro-upokojencev. Kot najpotrebnejši so ostali torej vsi upokojenci popolnoma ob strani. Če so leta 1935. smatrali drž. upokojence za enake in enakovredne aktivnim uslužbencem glede prejemkov, bi se bili morali smatrati za enake tudi zdaj ob tem malem povišanju. To je vsaj logično, mimo tega tudi moralno, pa tudi socialno.«

vsakem od navedenih dveh zakonov je rešeno vprašanje rubljivosti prejemkov zase. Iz različnosti zadevnih določb je pravilen samó ta zaključek, da po vojaškem zakonu preživninske terjatve niso privilegirane nasproti drugim zasebnim terjatvam. Zato je bilo rekurzno ugoditi in izreči omejitvev po čl. 298. zak. o ustrojstvu vojske in mornarice.

Iz povedanega sledi, da smatra v tem primeru sodišče, da družine aktivnih in upokojenih častnikov ne morejo zahtevati za svojo preživnino, naj se jim odmeri več kot tretjina zavezančevih (t. j. moževih oz. očetovih) ce-

lotnih aktivitetnih prejemkov oz. pokojnine, všteti osebno in rodbinsko doklado. Z drugo besedo: družine vojaških uslužbencev so torej po tem naziranju nasproti družinam vseh drugih drž. nameščencev znatno na slabšem, ker se po 2. odst. § 264. uradniškega zakona sme za preživljanje družine prepovedati tudi več kot tretjina prejemkov (brez doklade), event. se celo morejo zarubiti celotni prejemki, če pristojno sodišče tako razsodi. Tretjina aktivitetnih, še bolj pa pokojninskih prejemkov brez doklad, je pa tako nizka, da je z njo prav težko zavarovati obstanek družine, katero je zavezanec dolžan preživljati.

Naše kreditne zadruga

Po beograjski »Zadružni zastavi« objavljamo v prevodu članek, ki vsebuje nekaj prav zanimivih misli in podatkov, ki se pa nanašajo predvsem na srbijanske razmere in na tiste »prečanske« kraje, kjer do žadnjega ni bilo uradniških kreditnih zadrug. V Sloveniji je pa že pred vojno posloval »Hranilni in posojilni konzorcij« v Ljubljani, ki deluje že 64 let.

»Kreditne zadruga drž. uslužbencev so posledica velike stiske in revščine, v kateri so bili drž. uslužbenci pred dobrimi desetimi leti. Tisti, ki so prišli na misel, da je vzporedno z nabavljalnokonzumnimi zadrugami treba ustanovljati tudi kreditne zadruga, so imeli popolnoma prav. Razvoj teh zadrug in uspehi, ki so jih s svojim delom dosegli, kakor tudi podpora, katero so nudile te zadruga članom, so pokazali najbolje, kako potrebne so državnim uslužbencem. Toda dajmo, naj govore številke.

Z ustanavljanjem kreditnih zadrug drž. uslužbencev se je na debelo začelo leta 1929. V sedmih letih se je število teh zadrug dvignilo na 139. Ker večina teh zadrug zajema po en ali več okrajev, danes skoro že ni okraja v državi, ki ne bi spadal pod kako kreditno zadruga.

Gibanje števila zadružnikov kaže tudi zanimivo sliko. Tako je n. pr. bilo konec leta 1931., torej po treh letih obstoja kreditnih zadrug, v njih že 21.825 zadružnikov. Do konca leta 1936. se je število zadružnikov dvignilo na 61.253. Če iz leta v leto gledamo razmerje števila zadrug nasproti številu dolžnikov v naših kreditnih zadrugah, bomo opazili, da je bilo vsako leto približno samo dve tretjini zadružnikov hkrati tudi dolžnih zadrugam. To kaže, da en — in to večji — del zadružnikov prihaja v zadruga zato, ker mu je potreben kredit, medtem ko se drugi del že vnaprej zavaruje za vsak primer in se uvršča med zadrugarje, da bi si v nujni sili mogel v zadrugi poiskati pomoči.

Koliko so naše kreditne zadruga pomagale članom v hudih časih potrebe po kreditu, nam kaže to dejstvo: v zadnjih petih letih, torej od leta 1932. do konca 1936. so kreditne zadruga drž. uslužbencev dovolile nič manj kot

340 milijonov din posojil. Vedeti je treba, da so bila dovoljena ta posojila v najslabših časih, ko so vsi denarni zavodi zaprli blagajne in ko je bila drž. uslužbencem kreditna pomoč najpotrebnejša. Lahko si predstavljamo, kako bi bilo v takih razmerah cvetelo oderuštvo in s kolikšnimi gmotnimi in moralnimi žrtvami bi bili drž. uslužbenci mogli dobiti potrebna posojila, če bi po nesreči naših zadrug ne bilo.

Ne smemo izpustiti priložnosti, da ne bi poudarili, da sta delovanje in razvoj naših kreditnih zadrug postavljena na zdravo podlago. To najbolje dokazujejo sredstva, katerih se poslužujejo te zadruga. Naše kreditne zadruga so si namreč privzele zdravo zadruga načelo ustvarjanja lastnih sredstev, ker se hočejo postaviti na lastne noge, da še bolj pocienijo kredite, ki so potrebni drž. uslužbencem. Številke, ki se nanašajo na to, nam to prepričevalno potrjujejo. Tako so imele te zadruga do konca leta 1936. že nad 54 milijonov din lastnih sredstev, t. j. deležev, rezervnih skladov in vlog stalnega varčevanja. Če upoštevamo, da je bilo konec leta 1936. zadrugarjem posojenih 108.5 milijona din, odpade od tega na lastna sredstva nad 50 %. Treba je zapisati tudi to, da je bilo v naših kreditnih zadrugah vloženih nad 20 milijonov din običajnih hranilnih vlog in da so krediti Zveze nabavljalnih zadrug znašali samo 28 milijonov din. Sklep iz vsega tega je: naše kreditne zadruga so potrebne in koristne, razvijajo se pa pravilno in na zdravi podlagi.

Ob preranem grobu

† Luka Potočnik,

višji pristav finančnega ministrstva.

Po časopisnih vesteh je preminul dne 25. oktobra t. l., zadet od kapi, v Varaždinu, kjer se je mudil na službenem potovanju, Luka Potočnik, višji pristav finančnega ministrstva, star šele 53 let.

Doma s Koroškega, je po zgubljenem plebiscitu na Koroškem stopil v finančno službo leta 1921. pri bivšem davčnem okrajnem oblastvu v Slovenj

Izvršba na prejemke častnikov

Nekemu upokojenemu častniku je bila postavljena na pokojnino zaznamba v korist njegove žene, in sicer kot preživninska vzdrževalnina. Proti temu sklepu okrajnega sodišča, ki je dovolilo zahtevajoči stranki (upokojenčevi ženi) proti zavezancu izvršbo z omejitvijo po 2. odst. § 264. u. z., ki dovoljuje, da se sme za vzdrževanje družine prepovedati tudi več kot tretjina prejemkov všteti osebne doklado, se je upokojenec pritožil na okrožno sodišče.

To je sklep okrajnega sodišča razveljavilo in dovolilo izvršbo le glede ene tretjine upokojenčeve pokojnine

brez osebne doklade. V razlogih je okrožno sodišče navajalo: »Zavezanec je upokojen častnik. Po čl. 298. zak. o ustrojstvu vojske in mornarice od 30. septembra 1931 se sme postaviti aktivnim in upokojenim vojaškim uslužbencem za privatno terjatev prepoved samó na tretjino njih denarnih prejemkov — razen osebne in rodbinske draginjske doklade. Čl. 298. cit. zakona ne dela nobene razlike med preživninskimi in drugimi privatnimi terjatvami. Za to, da bi se uporabljal 2. odst. § 264. uradniškega zakona tudi za vojaške osebe, ker čl. 298. voj. zak. nima slične določbe, v zakonu ni opore. V

V. G. Calderon:

Ogrlica

V slovitih pariški zastavljalnici sta si dve gospe divje dražili majhno peruansko človeško glavo, kakršne Indijanci iz plemena Jivaros tako spretno izdelujejo za okras pasu svojih vojščakov, potem ko postržejo iz nje sovražnikovo lobanjo. Res je, ta tukaj je bila videti vredna slehernega poželenja, zakaj divjaški strokovnjak za prekuhanje glave je ob majhnem ognju spretno izsušil glavo nekega plavolaslega evropskega raziskovalca... Toda nespodobni lončeni kipi iz Peruja in ogrlica iz opičjih zob so šli za smešne cene. Naš prijatelj F., veliki zbiralec, ki ga je to splošno nezanimanje malce užalilo, nam je pozneje pred celim stolpcem podstavkov za pivske čaše, pripovedoval tole zgodbo iz pragozda:

»To je zgodba o ogrlici. Najlepše so iz tigrovih zob, komaj malce okajenih, obešene na imenitnih prsih kake Indijanke iz rodu Conivov. Toda moral si iti s preprosto sulico in z lokom na lov na tigra, ki je ob Amaconki dosti redek. Ker sem si zaželel ta nakit, bi bil skoro ubit. Ampak počakajte, da vam malo opišem pokrajino.

Bil sem takrat čisto mlad poročnik na krovu »Pachitee« na Amaconki, pred dobo velikega deževja. Tam prebivajo Conivos, najbolj divji Indijanci, kar jih je v Peruju, ki love vse žitne živali, predvsem pa ljudi in jih požro s svojimi ostro izbrušenimi zobmi. To je pa tudi edini ošček, ki bi ga mogel izreči njihovim čednim družicam, ti divjaški otroški zobje. Toda če bi se vmešala moda v to reč, kdo ve, morebiti bi se nam to niti ne zdelo tako grdo. Da bi se malce zabavali, smo se izkrcali s topničarke, pripravljene na vse, samo na to ne, da pademo sredi v versko obredno svečanost. Strahovite starke, nagubane kakor cedrovo lubje, so pomagale čednim dekletom — res, lahko to potrdim, čednim, da bi kar očarale človeka — da so dobro premešale prah pokojnikov s pivom, močno prekušanem z manioko. Vojščaki, ki to pijejo, si pridobijo sloviti pogum in vse čednosti prednikov.

Ob nenadnem prihodu belcev so pričele starke kričati vse hkrati z ostro cvilečim, visokim glasom, ki je bil naravnost mogočen in je bil v čast njihovim gasilkam. Nato nenaden molk. Iz globin gozda se je zaslislala cela fonska lestvica: do, re, mi, fa, sol, la, si, do. Ptič — glasbenik brez dvoma tuyo, ki prepeva ponoči svoje simfonije, kadar opice in zveri prenehajo s svojo premoderno glasbo. Toda že je pri-

frčalo z neba ali z dreves kakor zavesa nešteto puščic, kot da so tropa žvižgajočih papagajev. Odkrili so nas, treba je bilo bežati.

Bil sem še zvitno mlad in brez tovarišice v pragozdu, tako mi je prišlo na misel, da sem na begu odvrlel s seboj najlepšo izmed žensk Conivos, hkrati z njeno bučo pepelnatega piva in ogrlico iz tigrovih zob. Priznati moram, da se je sama malo navedla, zakaj vselej se najdejo take neudne simpatije. V dokaz naj povem, da me je v trenutku, ko smo zavili na bližnjico, da se vrnemo k topničarki, spretno odvrnila od velikega kupa listja. Divjaki v njih skrivajo priostrene kole iz chonte, najmočnejšega lesa na vsem svetu. Človek pade na kup listja, ki je mehkejšo in ki se tako voljno poda kakor pernica, in priostreni kolci ga prebodejo kakor bajoneti. To se je zgodilo dvema našima vojakoma, ki nista bila tako srečna kot jaz. Kričaje od bolečine, s prebodenimi nogami sta obtičala v pasti in sta nas za božjo voljo prosila, naj ju ne pustimo sama. Ze sem stekel nazaj po poti, ko se je od parobka jase zagnalo krdelo divjakov, ki so se divje kričaje skokoma bližali. Navzlic revolverjem nas je bilo premalo, da bi se upirali stotini Conivov, ki so bili oboroženi z zastrupljenimi sulicami in puščicami. Joj! Morali smo prepustiti oba nesrečnika njuni

usodi in se kar najhitreje vrniti na topničarko, kjer so opozorjeni vojaki pričeli streljati na divjake. Strelji so tulečo druhal močno razredčili. Ko je bil napad odbit, nam je razum svetoval, naj se poslovimo za vselej od teh obal, toda ni pamet tista, ki ljudi vodi v pragozdu. Edinole reka, ki je postala ludo deroča, nam je preprečila, da se nismo izkrcali drugi dan. Morali smo pustiti, da nas je tok odvedel s seboj, toda prisegli smo si, da se vrnemo, ko preneha veliko deževje. Moja mala Conivo nam bo dragoceno služila, da najdemo pot — kajti saj sem vam bil že povedal, mar ne? — da me je spremljala. Nenadna simpatija ali strah pred maščevanjem — nič se ni pomišljala, da bi šla z menoj na krov.

Ta plovba med dvema ozidjema iz tropičnega zelenja, kakšno razkošje, toda tudi malce grozo vzbujajoče! Za to živo mejo iz gnijočega listja je paradiz, pravi paradiz, brez miline in brez usmiljenja, s kipenjem svojih pošastnih življenj in vseh teh borb, ki jih kedaj pa kedaj bloden krik oznanja v znak premirja ali pogina. Krik živali, ki jo preseneti zver, okrutno srečanje jaguarja in klopotače, tožba mračnogledih opic, ki kakor romantiki podremavajo v vrhovih dreves, ki jih je strela razklala, kokosovi orchi, ki jih meče makako na votlo doneči oklep orjaške želve, vse to prav res ni blažilo sredstvo za živ-

Gradcu, t. j. v neposredni bližini svoje ožje koroške domovine. Za njeno narodno prebujenje je v družbi svojih ožjih tovarišev deloval z vsem ognjem domovinske ljubezni in z vsem požrtvovanjem, ki so ga bili zmožni le oni idealni študentje, ki so se rodili ter delali in trpeli za narod še preden nam je vznikla Jugoslavija. Prav zaradi tega dela za narod je razmeroma pozno vstopil v državno službo.

Potem, ko je nekaj let služboval v Sloveniji, je bil leta 1930. premeščen k bivšemu fin. inspektoratu v Smederevem ter pozneje od tam k fin. direkciji v Podgorici, kjer je ostal vse do meseca avgusta t. l., ko je bil zaradi svoje vestnosti in izredne sposobnosti premeščen k finančnemu ministru v Beograd. Tu mu pa ni bilo usojeno, da služi dalje časa ter doseže ono mesto, ki bi ga bil zaslužil zaradi svojih izrednih sposobnosti.

Njegova šegava narava, s katero je bila združena izredna odkritosrčnost in poštenost, mu je pridobila obsežen krog iskrenih prijateljev, kar se je pokazalo tudi pri njegovi premostitvi iz Podgorice, kjer je zapustil najboljše spomine v vseh krogih, v katerih je občeval.

Kot sin koroških planin, od katerih ga je usoda zanesla tako daleč doli na vzhod in jug, pa si je neprestano želel nazaj v slovenski raj. Neprestano je pisal svojim prijateljem, naj mu izposlušajo vrtnice v Slovenijo. Ta želja se mu sicer ni izpolnila, vendar je olajšano zadihal, ko je dobil vest o premestitvi v Beograd. Odtod je vršil službena potovanja z največjim veseljem v s meri proti Sloveniji. In ko je 24. oktobra t. l. dospel na svojem službenem potovanju v Varaždin, mi je tik pred svojo nenadno smrtjo z veseljem sporočil, da se nahaja tam in da ga vodi službena pot ob Dravi navzgor proti Sloveniji. Vsekakor je bil takrat na potu proti Ptuju, kjer mu študira sinko, in proti Koroški, da vidi zopet svojega otroka in milo Koroško, za katero je toliko delal in trpel, ki pa je po usodnem naključju ostala v tujih rokah.

Ni mu pa bilo dano, da se uresniči še ta njegova želja, utonil je v večnost ravno v času, ko je bil na višku tvorne sile in ko je bil najbolj potreben svoji družini, ki ga bo kruto pogrešala.

Naj mu bo lahka zemlja bratske Irvatske!

Vestnik

Povišanje plač občinskim uslužbencem. Konec oktobra je beograjski občinski svet sklenil, da povisa vsem mestnim uslužbencem v Beogradu prejemke tako, da bodo enaki tistim, katere so prejeli pred redukcijo v jeseni l. 1935. — Slične sklepe je sprejelo več mestnih svetov v državi, tako v Osijeku, Novem Sadu in drugod.

Nezapovedani ministrski pregledi. Novi poštni minister g. Vojsko Čvrkić je kmalu po nastopu svojega mesta nenapovedano obiskal in si ogledal ne le pisarne in druge uradne prostore v poštne ministru, temveč tudi razne poštne urade v Beogradu. Ker za njegov prihod nihče ni vedel, si je poštni minister lahko sam ustvaril pravo in nepotvorjeno sliko o higienski in stavni pomanjkljivosti poštne uradnih prostorov, o pomanjkanju osebja in raznih drugih težavah, ki itak naporno službo delajo še huje. Uslužbenci so bili spričo teh nenapovedanih pregledov veseli, da je minister spoznal na lastne oči njihove delovne pogoje. Pričakujejo, da bodo sledili tudi primerni ukrepi, da se poglavite napake odpravijo ali vsaj omilijo.

Svež grob. Spet nas je zapustil zvest stanovski tovariš in star naš naročnik in prijatelj, upokojeni profesor, vladni svetnik Alojzij Tavčar. Blagi pokojnik, ki je preminul dne 6. novembra, je bil do leta 1924. profesor na ljubljanski realki, kjer je vzgojil cele rodove, ki se v njem spominjajo vzornega šolnika in plemenitega človeka. Rodil se je l. 1857. in je dočkal torej častljivo starost 80 let. Upokojili so ga po 38 letnem vzglednem službovanju. Pok. vladni svetnik Alojzij Tavčar je bil v Ljubljani splošno znana in čislana osebnost. Spomin nanj ostane čist in neskaljen, kot je to zaslužil s svojim požrtvovalnim in neutrudnim delom.

Učiteljski politični klubi. Ker je bilo čuti, da se že tudi pri nas ustanavljajo politične organizacije ljudsko-šolskega učiteljstva, tako imenovani »učiteljski klubi«, je ljubljanska sekcija Jugoslov. učiteljske-

ga združenja vnovič objavila članek pod prednim naslovom, ki je bil že dvakrat prej, prvič pred večimi leti, objavljen in ki vsebuje načelno stališče organizacije JUU do političnih strank in ostalih organizacij. V tem članku, ki ga je objavil »Učiteljski tovariš«, zagovarja organizacija načelo erotne in neodvisne, strogo nepolitične in zgolj stanovske organizacije.

Kazni za nerednost. Po statističnih podatkih, ki jih je objavila Jugoslovenska P. t. t. je poštne osebje v letu 1934. plačalo 126.490 din kot kazni v 4384 primerih nerednosti. Leta 1935. je bilo takih ugotovljenih primerov 3071, višina odrejenih glob je pa dosegla 115.157 din, medtem ko je v l. 1936. bilo pobranih 109.456 din za 4402 nerednosti. V navedenih treh letih je bilo disciplinsko kaznovanih 64.41 oz. 81 p. t. t. uslužbencev. Gotovo je, da je to število sorazmerno izredno visoko, kar dokazuje, da je praksa glede ugotavljanja in kaznovanja službenih nerednosti v raznih upravnih panogah hudo različna. Pri poštne ustanovah je videti, da se predpisi izvršujejo zelo strogo. Mnogo boljše niso razmere tudi pri železnici.

Pobijanje nepismenosti. V »Učiteljskem tovarišu« zagovarja neki člankar načrt, naj bi se po naši državi, zlasti v južnih delih, odprlo toliko novih šol, da bi dobili vsi zdaj nezaposleni učiteljski abiturienti službo in kruha. V Jugoslaviji zna komaj 55% vseh prebivalcev brati in pisati. Leta 1931. so našli še nad 4.400.000 analfabetov, starejših od 10 let. Največ nepismenih je bilo v vrbaski banovini, namreč 72,60%, t. j. 483.318. V Sloveniji je bilo leta 1931. samo še 47.464 nepismenih, starih nad 10 let, kar je komaj 5,54% vsega prebivalstva dravske banovine. Znanje branja in pisanja se sicer polagoma širi in se je od leta 1921. v vsi državi zvišalo število pismenih od 48% na 55%, vendar bi bilo treba, da gre to zvišanje hitreje. Za to so pa potrebne nove šole, z ustanovitvijo le-teh bi se pa hkrati samo po sebi rešilo

zoglelenimi vejami so bili ostanki pojedine. Ti Conivos so bili pristni, pravi divjaki. Drugi imajo pogostoma bolj porogljive navade. Ko odidejo, puste oskrunjen križ z lobanjami nad njim, da bi popotni misionarji in belci sploh videli, kako zaničujejo katoliškega boga.

Naš bojni načrt je bil pretkan. Topničarka je varovala izkrcanje in pred zoro smo odrinili. Vodila nas je Yara, ki je odkrivala pasti in se prav po sestrsko odzivala klicom zveri. Morali smo zavzeti celo vas Conivov, posnemaje krike vseh živali, da zakrijemo svoj prihod. Ne bom vam podrobno opisoval te zlokobne noči. Morebiti je beg nekaterih rdečkožnih jelenov damjakov povzročil, da so čarovniki rodu mislili, da se sam vrage spreha po gozdu. Bodisi kakor koli, čeprav so z maniokovim pivom požuili tudi pepel najpogumnejših vojščakov, so se vsi junaki plemena z begom rešili, ko smo se približali. Samo stari in ženske so ostali, to se pravi tisti, ki jim je strah najmanjše mogel do živga.

Ne, te čudovite ženske, poslednja straza vojske Conivov so varovale umik. Na pol blazine od divjosti so nas grizle v roko ali so si svoje lastne rane izžigale z žarečim lesom, ki je padal od streh v plamenih. Najstarejše, brezobze, ki se ne morejo več premikati in ki samo še žvečijo manioko

tudi vprašanje zaposlitve nezaposlenih učiteljskih abiturientov.

Novi srednji šoli. Na predlog prosvetnega ministra so kraljevski namestniki odločili, da se v Mariboru odpre nepopolna mešana realna gimnazija, v Kočevju se pa s šolskim letom 1938/39. postopno vnovič odpre popolna realna gimnazija, ki je nekoč v Kočevju že bila. S tem bo ugodeno splošni, tolikokrat ponovljeni želji kočevskih Slovencev.

Varčevanje v upravni službi. O tem bi se dalo napisati marsikaj šaljivega, če stvar ne bi bila pri tem zelo resna. Saj pomanjkljiva uprava povzroča državi in državljanom ogromno nepotrebnih stroškov, nejevolje in sitnosti. Nekaj takih upravnih nerednosti navaja člankar v »Jugoslov. pošti«. Kakšen smisel naj ima, da plačujejo razna ministrstva zase in za podrejene urade poštne ministru naročnino za telefone? Prav tako ni jasno, čemu mora poštne uprave plačevati železniški odškodnino za poštne ambulante vagonov. Zato naj bi se slična medsebojna plačevanja raznih ministrstev sploh odpravila, ker so nepotrebna, a zahtevajo mnogo dela in časa. Tako n. pr. prodajajo vse pošte v državi čekovne položnice na račun poštne hranilnice, dobivajo jih pa od glavne zaloge znamk v Beogradu. Namesto, da bi ta predlagala poštne hranilnici mesečni obračun za vse prodane položnice, ga predlagajo zdaj vse pošte. Tudi glede plačevanja uslužbencev je toliko nepotrebnega in silno zamudnega dela, ki bi se brez škode moglo opustiti. Sestavljanje raznih plačilnih seznamov po desetisočerihih uradih z mnogoštevilnimi razpredelnicami in zneski z decimalkami

vzame ogromno časa, prav toliko pregledovanje teh seznamov po raznih predhodnih in naknadnih kontrolah. Ali se ne bi mogli prejemki označiti z enim samim okroglim zneskom? Brez raznih odbitkov, dodatkov itd.? Zanimivo je še prav posebno, da se pri nočnih nagradah poštne uradništva računajo in obračunavajo celo — stotinke par! — Da bi bila v marsičem potrebna temeljita remedura, je jasno sleherniku.

Iz organizacij

Učitelji pri prosvetnem ministru. Dne 22. oktobra je sprejel prosvetni minister osrednji odbor JUU in urednike učiteljskih listov. Predsednik g. Ivan Dimnik je izjavil v imenu odposlanstva veselje organizacije, da je prišel na čelo prosvetnega resora strokovnjak iz prosvetne stroke, ki res pozna potrebe šole in učiteljstva. Poudaril je nujno potrebo, da se vrne v službo oz. na svoja mesta odpuščeno in premeščno učiteljstvo. Razložil je potrebo strogo stanovske nepolitične organizacije. V perlonalno-prosvetni politiki naj se odstranijo napake, storjene v minulosti. Prosvetni minister je pazljivo poslušal in uvodoma izjavil: »Samo zadovoljen profesor in zadovoljen učitelj moreta izpolnjevati svojo dolžnost, kakor je treba. Zame je posebno važno učiteljevo delo v šoli in njegovo kulturno-prosvetno delo izven šole. To naj bo najvažnejša kvalifikacija.« Glede popravila raznih zadev učiteljstva bo skušal, kolikor je to mogoče, urediti vse po upravni poti.

Profesorji pri prosvetnem ministru. Pred kratkim je novi prosvetni minister g. dr. Magarašević sprejel osrednji odbor Jugoslov. proforskega društva, ki mu je izročil spomenico glede zakona o srednjih šolah. Po spomenici bi bilo treba predloženi osnutek v mnogem spremeniti, da bi bile koristi šolstva bolj zavarovane, hkrati pa bi bilo treba posvetiti več pažnje gnotnim vprašanjem profesorjev. Spomenica poudarja tudi potrebo rednega in normalnega napredovanja srednješolskih profesorjev. Iz ministrovih izjav je odposlanstvo dobilo vtisk, da bo vsaj poglavitnim težnjam organizacije v kratkem ugodeno.

Poštni uradniki pri ministru. Novi poštni minister g. Vojsko Čvrkić je nedavno sprejel odbor Združenja p. t. t. uradnikov, ki mu je pojasnilo položaj poštne

stroke in uradništva. Pri tem so odposlanci navajali, da so se od vnovične ustanovitve poštne ministru pred dvema letoma v tehnični strani stroke storili precejšnji koraki naprej, glede personalnih zadev pa ni bilo opaziti zboljšanja. Ostalo je samo pri obljubah. Poštni minister, ki je pazljivo poslušal, je odgovoril odposlancem, da se je sam na lastne oči prepričal, kako težka je poštne služba. Zato želi pomagati poštne uslužbencem in sodelovati tesno z njihovim strokovno organizacijo. Izjavil je, da se bo z vsjo silo zavzel za vse uslužbenske težnje, tudi če so zvezane z novimi izdatki. Obljubil je odposlancem organizacije, da jih bo vselej rad sprejel, če bo to treba.

Društveni domovi fin. kontrole. Združenje zvančnikov fin. kontrole je začelo zbirati prispevke za postavitev društvenega doma, ki naj bi bil sedež navedene organizacije v Beogradu, in za zgraditev potrebnih zdravstvenih domov za zdravljenje in odpočitek članstva. V ta namen je organizacija izdala 2 milijona kolkov po 1 din kos. Te kolke bodo skušale sekcije prodati med članstvom in izven njega, da na ta način zberemo sredstva za uresničenje te lepe ideje. Člani, ki se bodo pri tem prodajanju posebno odlikovali, bodo prejeli od društva posebne častne diplome.

Organiziranje poštne uslužbenk. V okvirju ljubljanske sekcije Združenja uradnikov p. t. t. stroke se je ustanovil poseben ženski odsek. Članice se zanj precej zanimajo in je pristopilo že nad polovico članice sekcije. Ustanovnega sestanka se je udeležilo lepo število poštne uradnic, ki so obravnavale poglavite težnje žensk v poštne službi. Predvsem gredo njihove težnje za doseg enakopravnosti žensk v službi in pri napredovanju. Neha naj se zapostavljanje pri oddajanju upravnih, predstojniških in kontrolorskih mest, kakor tudi pri dovoljevanju dopustov. V organizaciji naj bodo ženske zastopane po svojih zastopnicah, in to sorazmerno svojemu številu. Za predsednico odseka je bila izvoljena ga. Ela Horvatova.

Upokojenec.

Izenačenje staroupokojencev. Zagrebško društvo javnih upokojencev je že večkrat posredovalo za izenačenje prejemkov vseh vrst upokojencev, tako da bi se končno odpravila neenakost v tem pogledu. Vendar je moralo društvo že nekajkrat ustaviti svoje delovanje v ti smeri, ker so se čuli ugovori, da bi s takim izenačenjem večina staroupokojencev nič ne pridobila, temveč bi mnogi še izgubili. Da bo društvo moglo podvzeti odločilne korake in oblastvom predložiti vse potrebne podatke, je pozvalo člane in tudi nečlanjene staroupokojence, naj sporoče organizaciji najvažnejše okoliščine o svojih pokojniških prejemkih. Brez teh podatkov je nemogoče presoditi ali so ugovori glede izenačenja pokojnin upravičeni, t. j. ali bi s takim izenačenjem res mnogi staroupokojenci prav nič ne bili na boljšem, temveč celo izgubili del svojih prejemkov. Hkrati pa društvo naglašja, da bi moglo nastopati z mnogo večjim poudarkom in upraviče-

za pijačo plemenu, so nas s tal preklinjale na najsvečaniji način, medtem ko je katicova žena, prožna kakor jaguar, metala na nas drugo za drugo bučnice.

Ko so to obsedenko zvezali z ovjalkami, smo doživeli vsi trenotek največjega presenečenja. Mala Yara se je približala vzdihovaje materi — zakaj bila je njena mati ta bojevita ženščina, ki je nekemu vojaku izbila oko in ki je med borbo včasih divje kriknila, kakor rezget arabskega konja. Krik, kratek kakor zapoved in lep kakor ljubavna tožba. S kretljivo gnusa je odrinila hčer in od studa sikhnila. Nato si je, medtem ko smo vsi začudeni obmolnili, z desnico — ostala ji je še prosta — snela z vratu sijajno ogrlico iz poginulih hroščev. Zlatozelenkasto, pomešano z majhnimi zobmi, porjavlimi v ognju. Vrgla je ogrlico hčer pred noge, brez dvoma, da bi s tem naznačila popolno mejo, ki je ni mogoče prekorati, med svojim rodom in temi belci, ki se jim je Yara pridružila in postala njihova pajdašica.

Ko smo pobrali s tal nakit in mi ga je Yara hotela obesiti okoli vratu, ni dosti manjkalo, pa bi bil omedlel, ko sem videl, da so na ogrlico nabrali tudi zobe naših dveh pobitih vojakov.

angleškega in češkega sukna Bogata izbira!

A. & E. Skabernè
Ljubljana

nostjo, če bi imelo vsaj 90 % upokojencev včlanjenih. Danes je pa v zagrebški organizaciji od preko 16.000 upokojencev iz savske banovine včlanjenih samo nekaj nad 9000.

Dalmatinski upokojenci proti zapostavljanju. Sredi oktobra so v prostorih upokojenske organizacije v Splitu imeli dalmatinski upokojenci izreden občen zbor, na katerem so obravnavali odločbo o zvišanju prejemkov aktivnim uslužbencem. Sprejeli so resolucijo in jo poslali kot nujno odločujočim činiteljem, naj popravijo kar najprej gmotno in moralno škodo, storjeno drž. upokojencem, ki niso bili deležni zvišanja pokojnin oz. doklad. Ker je z novo odločbo vlada vrnila aktivnim uslužbencem v glavnem prejemke, ki so jim bili znižani oktobra 1935 hkrati z znižanjem prejemkov upokojencem, naj se tudi hkrati z aktivnimi zvišajo še upokojenski prejemki, ker to zahteva načelo enakopravnosti in pravičnosti.

Težave upokojencev pri preselitvi. Poročali smo, da je ob preselitvi upokojencev treba, da se izplačevanje pokojnine vselej prenese od fin. direkcije, ki je pred preselitvijo izplačevala pokojnine, na direkcijo, ki je krajevno pristojna za novo bivališče upokojenca po preselitvi. Ta prenos pokojnin se mora vršiti preko fin. ministrstva, ki izda novi direkciji nalog za pričetek izplačevanja pokojnine doselivše-

mu se upokojencu. Ta postopek traja običajno delj časa. Bilo bi prav, če bi se ti posli izvrševali kar najhitreje, tako da bi se te nepotrebne zakesnitve ne dogajale več. — Opozarjamo zato pri tej priliki upokojence, ki se nameravajo preseliti na področje druge fin. direkcije, torej v drugo banovino, naj to svojo namero prijavijo fin. direkciji, od katere prejema pokojnino, že nekaj tednov pred preselitvijo, da se postopek pravočasno izvede.

Rodbinski upokojenci in pokojninski sklad. Na vprašanje, ali je treba prispevke za uradniški pokojninski sklad odtegovati tudi od rodbinskih pokojnin, je finančno ministrstvo izdalo sledeče pojasnilo: »Po § 135. u. z., § 141. zak. o drž. prom. osebju in čl. 340. zak. o ustroju vojske in mornarice so vplačevalci v uradniški pokojninski sklad samo upokojeni državni uslužbenci, torej samo osebe, ki uživajo osebno pokojnino. Po tem torej za odtegovanje prispevkov za uradniški pokojninski sklad od rodbinskih upokojencev ni zakonske opore in se morajo rodbinskim upokojencem, kolikor se je doslej od njih pobiral mesečni prispevek za sklad, pobrani prispevki vrniti.«

Zagrebski upokojenski dom. Ženski odsek upokojenske organizacije v Zagrebu je priredil dne 6. novembra v ondotnem Hrvatskem glasbenem zavodu koncert s plesom. Dohodek prireditve je namenjen v korist sklada za zidavo upokojenskega društvenega doma v Zagrebu. Vstopnina je znašala 15 do 10 din.

Ugodnosti za upokojence na ladjah. K poročilu v 21. številki našega lista moramo dodati, da je toliko nepravilno, da te ugodnosti niso splošne, temveč da dovoljujejo razne parobrodarske družbe 50 % popusta normalne voznine med drugim tudi članom zagrebške upokojenske organizacije in članom Združenja upokojencev severnega dela primorske banovine v Šibeniku. Morajo se pa izkazati z legitimacijo (s fotografijo) ene obeh organizacij. Ta ugodnost velja za neomejeno število potovanj in brez drugih omejitev ali posebnih prošelj.

Socialna politika

Učiteljska Samopomoč. Iz poročila načelstva te agilne zadruge objavljamo nekaj poglobitvinih podatkov za leto 1936. Dne 1. januarja 1936 je bilo včlanjenih 2589 združnikov, konec leta pa 2596, torej za 7 članov več. Med letom je umrlo lani 32 združnikov, t. j. 1,23 % umrljivosti. V letu 1935. je umrlo 31 članov, v letu 1934. pa 23 članov. — Učiteljska Samopomoč je kot ugodnostna zadruga oproščena plačevanja družbenega davka. — Zaradi slabih časov je zadruga začela še širokogrudneje izvajati socialni program. Dne 1. julija 1934 je začel delovati njen podporni sklad. Od usta-

Ali veste, da izdeluje Učiteljska tiskarna svetlo-pisni papir »Jasnit« za kopiranje načrtov. Ima tudi lastno kopirnico.

Za Miklavža bo natisnila Učiteljska tiskarna lepo slikanico za otroke, ki že znajo čitati. Na debelem kartonu tiskana in vezana bo stala za prednaročnike 30 din. Naročite!

Vse, kar potrebujete za pisarne in urade, dobite najboljše in po zmernih cenah v Knjigarni Učiteljske tiskarne v Ljubljani in v njeni podružnici v Mariboru.

Nalivno pero je pravno darilo za Miklavža in Božič. Bogata zaloga v Knjigarni Učiteljske tiskarne. Cena od 12 do 400 din.

Vašim otrokom nudi Knjigarna Učiteljske tiskarne bogato izbiro mladinskih knjig po znižanih cenah. Oglejte si našo zalogo, posebno za praznike!

novitve do konca minulega leta je 248 prosilec izplačal ta sklad nad pol milijona dinarjev brezobrestnih posojil. V tem času so dolžniki vrnili nad 360.000 din. Konec minulega leta je sklad imel 160.000 din premoženja. Ta brezobrestna posojila so se lani razdelila članom zaradi sledečih razlogov: ob boleznih 36 prosilec, ob premeštitvah 13 prosilec, novim upokojencem brez pokojnine v 9 primerih, ob drugih prilikah pa 14 prosilec. Lani je vsega skupaj prejelo 72 članov brezobrestna posojila. Zadruga ima tudi starostni podporni sklad, ki je znašal konec minulega leta skoro 35.000 din. V ta sklad se zbirajo odbitki

Obleke kemično čisti, barva, plisira in lika tovarna J. O. S. REICH.

od posmrtnih tistih združnikov, ki niso vplačali pristopnine z doplačilom. Glavnica tega sklada mora ostati nedotaknjena, iz njenih obresti se pa oproščajo najstarejši združniki plačevanja posmrtninskih prispevkov. Računski zaključek za minulo leto kaže, da je bilo lani izplačanih za 421.280 din posmrtnin. Odkar Učiteljska Samopomoč deluje, je izplačala vsega skupaj že nad 3.360.000 din posmrtnin članom.

Te številke dokazujejo izredno pomembnost in koristnost te socialne ustanove.

Borze dela. Po poročilu osrednjega odbora za posredovanje dela v Beogradu, ki je centrala vseh borz dela v državi, se je za leto 1935. pobralo nad 16,8 milijona dinarjev dohodkov, ki so z raznimi dotacijami zrastle na približno 23,5 milijona dinarjev. Od te skupne vsote dohodkov je odpadlo na stroške uprave 5.575.000 din, na podpore pa 13.061.000 din, drugo je šlo v razne sklade. Upravni stroški so znašali torej v l. 1935. skupaj 24 %, podpore pa 65 % vseh dohodkov. Zdi se torej, da je ustroj posredovanja dela in podpiranja nezaposlenih preveč birokratičen in tog.

ZA JESEN IN ZIMO!

Tople in fine odeje,

volnene ter šivane.

NANKING, INLET,

perje in puh

priporoča tvrdka

ROBERT GOLI
LJUBLJANA, Šelenburgova 3

Kr. dvorni dobavitelj

ANTON VERBIČ, Ljubljana
Delikatese Telefon 2673 Špecerija
Najnižje cene! Sveže blago! Skrbna postrežba!

Priporočamo tyrdko

M. Tičar, Ljubljana
za nakup vseh pisarniških
in šolskih potrebščin.

KROJAŠKI ATELJE

Fran Igljč, Ljubljana
Pražakova ulica

Izdeluje se za dame in gospode po najnovjših krojih. Lastna zaloga modnega blaga. Uradnikom znaten popust ali na obroke.

Poravnajte naročnino!

HRANILNI IN POSOJILNI KONZORCIJ

Kreditna zadruga državnih uslužbencev
v Ljubljani, Gajeva ulica št. 9 — v lastni hiši

Najstarejša kreditna zadruga v Jugoslaviji, ustanovljena leta 1874.
Poštni čekovni račun št. 10.681. Telefon št. 3413.
Posojila do Din 10.000— vsem javnim nameščencem
po 7% proti zasnambi na plačo na prvem mestu in poroštvo.

Na zaupanju sloni prijateljstvo!

Zato se pri nakupu manufakturnega blaga
z zaupanjem obrnite na znano solidno tvrdko

A. ŽLENDER manufakturna trgovina
Mestni trg 22
Ljubljana

Največja zaloga: novosti, finih in trpežnih
kvalitet za zimske suknje, kamgarna in
sportnega blaga za moške obleke, volnena
blaga za ženske plašče, perilnega blaga za
obleke, čudovito lepih svil, volnenih in svilenih
prešitih odev, belega blaga za telesno in
posteljno perilo, gradina za modrace i. t. d.

Dobro in trpežno blago je najcenejše!

Zadruga državnih uslužbencev za nabavo potrebščin c. z. z. o. z.

Ljubljana, Vodnikov trg št. 5 • Telefon št. 2421

Širite
zadružno misel
med svojimi
tovariši!

Državni uslužbenci! Vaša nakupovalnica mora biti edino zadružna prodajalna. V zalogi ima vedno sveže špecerijsko blago. Dostava na dom brezplačna. Preskrbuje kurivo, posreduje nakup manufakturnega blaga. Na zalogi ima vsakovrsten porcelan, emajlirano kuhinjsko posodo, jedilni pribor, ki ne rjavi, itd.